

НАПРЯМКИ ЗМІНИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ТА ЇХ РЕАЛІЗАЦІЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ МАШИНОБУДІВНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

ПРОНОЗА П.В.

д.е.н., професор

ЧЕРНИШОВ В.В.

викладач, аспірант кафедри фінансів

Харківський національний економічний університет

імені Семена Кузнеця,

м. Харків, Україна

Будь-яке наукове дослідження починається з формування інформаційного простору. Тобто на підставі використання різноманітних економіко-математичних методів та моделей будується обґрунтована система показників, на основі якої формуються управлінські рішення для досягнення поставленої мети дослідження. В сучасних умовах інформаційний простір наукових досліджень, як правило, є багатовимірним, тому виникає необхідність у формуванні достатнього й обґрунтованого переліку показників дослідження.

На сьогодні можна зазначити, що не можна обмежити інструментарій фінансової діагностики лише розрахунком фінансових показників, які є результатом впливу значущих змінних (чинників) бізнес-процесу. Оскільки фінансові коефіцієнти не здатні самі по собі виявити і пояснити причини впливу цих чинників на результати діяльності суб'єкта господарювання, то вони повинні розраховуватися на кінцевій стадії діагностики як кількісні вимірники першопричин, а в основі повинен лежати метод ухвалення рішень. Слід аналізувати не тільки мікропроцеси, що забезпечують фінансову діяльність суб'єктів господарювання, але переважно операційні складові бізнесу, пов'язані з основною (виробничою) діяльністю. Іноді саме не вірні управлінські рішення є першопричинами, які роблять безпосередній вплив на рентабельність /

збитковість господарської діяльності організації, її здатність платити по рахунках кредиторів і зниження рівня її фінансової безпеки.

Основною метою статті є дослідження та пошук напрямків, за допомогою яких можна змінювати фінансову стійкість промислового підприємства.

За допомогою аналізу літературних джерел [1-7] та методичного підходу реалізованого на підприємстві машинобудівної промисловості ПуАТ "Харківський електротехнічний завод "Укрелектромаш"" дозволило розробити напрямки підвищення фінансової стійкості (табл. 1.).

Таблиця 1

Напрямки зміни фінансової стійкості підприємств машинобудівної промисловості

Позитивні тенденції	Негативні тенденції
В активі балансу	
1. Збільшення грошових коштів на рахунках, збільшення дебіторської заборгованості, зростання обсягів запасів за допомогою збільшення виручки. 2. Зростання вартості основних засобів 3. Зменшення дебіторської заборгованості, якщо вона була зайвою (більше 20-40% оборотного капіталу) 4. Зменшення запасів за допомогою зменшення обсягів виручки 5. Зменшення незавершеного виробництва	1. Зростання грошових коштів на рахунках понад 30 % від суми оборотного капіталу 2. Зростання дебіторської заборгованості понад 40% від суми оборотного капіталу 3. Зменшення грошових коштів на розрахунковому рахунку нижче 10% від суми оборотного капіталу 4. Зменшення виробничих запасів на складах за рахунок збільшення обсягів виручки
В пасиві балансу	
1. Збільшення статутного капіталу 2. Збільшення нерозподіленого прибутку 3. Збільшення фондів підприємства 4. Збільшення резервного капіталу 5. Збільшення доходів майбутніх періодів 6. Скорочення кредиторської заборгованості 7. Зменшення обсягів кредитів 8. Зменшення позикових засобів	1. Збільшення кредиторської заборгованості 2. Збільшення кредитних обсягів 3. Збільшення позикових засобів 4. Скорочення суми нерозподіленого прибутку 5. Зменшення резервного капіталу 6. Зменшення фондів підприємства

Можливості менеджменту по відновленню фінансової стійкості на практиці зводяться до наступних заходів:

1. Зупинка нерентабельних виробництв — перший крок, який необхідно зробити. Якщо збиткове виробництво недоцільне або його неможливо продати, то його потрібно зупинити, щоб негайно виключити подальші збитки. Виняток становлять об'єкти, зупинка яких приведе до зупинки всього підприємства.

Критерії ранжирування виробництв тут ті ж, що і при їх ліквідації;

2. Виведення з складу суб'єкта господарювання витратних об'єктів є ще одним способом зняти непродуктивні витрати на об'єкти, які поки не вдалося продати. Воно здійснюється у формі установи дочірніх суспільств. Всяке подальше фінансування виведених об'єктів виключається, що стимулює підприємницьку ініціативу персоналу останніх;

3. Вдосконалення організації праці і оптимізація чисельності зайнятих на підприємстві. У даній ситуації на більшості підприємств спостерігається надмірна чисельність персоналу, і в період кризи скорочення персоналу стає гострою необхідністю, а це нелегке завдання. Якщо на основному виробництві працівників можна скорочувати пропорційно об'єму продукції, що випускається, то персонал допоміжних підрозділів і сфери управління менш пластичний (охороняти підприємство, наприклад, необхідно незалежно від об'єму продукції, що випускається). Скорочення не може відбуватися одночасно. Потрібна, отже, обережність при звільненні персоналу, відмові від виплати доплат і надбавок, знятті соціальних пільг (обід, лікарня і тому подібне). Прямолінійні дії в цій сфері нерідко приводять до негативних результатів: персонал, що залишився, не в змозі справитися з обсягом робіт, що різко збільшився, падає зацікавленість в якісного виконання функцій.

Разом з тим економія фонду зарплати при її умілому проведенні може стати дієвим чинником на шляху відновлення фінансової стійкості;

4. Зменшення поточної фінансової потреби. На практиці воно здійснено тільки через ті або інші форми реструктуризації боргових зобов'язань, що залежить від доброї волі кредиторів.

5. Викуп боргових зобов'язань з дисконтом — один з найбільш бажаних мір. Негативний стан знецінює його борги, тому і виникає можливість викупити їх із значним дисконтом. Тонкість даного рішення в рамках стабілізаційної програми полягає в умовах, на яких можна провести викуп, тобто:

купувати тільки ті борги, які безпосередньо визначають ТФП, а не ті, в яких термін платежу або стягнення по яких відносно видалений в часі;

сума, яку можна витратити на викуп боргів, залежить від рівня ТХП, тобто не

можна витратити засоби на викуп боргів в збиток господарської діяльності;

допустима ціна викупу боргів обумовлюється власним дисконтом підприємства, тобто викуп боргів повинен розглядатися як інвестиційний проект.

6. Конвертація боргів в статутний капітал — украй "хворобливий" крок. Вона може бути здійснена як шляхом розширення статутного фонду (за відсутності формальних обмежень), так і через викуп власниками частини своєї частки (пакету акцій).

7. Форвардні контракти на постачання продукції за фіксованою ціною можуть стати ще одним способом реструктуризації боргів. Якщо кредитор зацікавлений в даній продукції, йому можна запропонувати зарахувати борг перед ним як аванс на довгострокові постачання останньої. При цьому контрактна ціна не повинна бути нижче за деяку прогнозовану собівартість продукції.

Всі вищезгадані шляхи покращення дозволили зробити певні висновки щодо основних напрямків покращання фінансового стану у суб'єктів господарювання та формування їх фінансової стратегії.

Заходи, спрямовані на покращання фінансового стану, містять в собі: вивчення попиту на продукцію, що випускається, з метою розширення ринку; аналіз складових собівартості продукції і визначення шляхів її зниження; переорієнтацію на випуск іншої продукції; вивчення руху дебіторської заборгованості з метою її зменшення; вивчення можливості одержання довгострокових кредитів; контроль за фінансовим станом суб'єктів господарювання і дотриманням виробленої фінансової стратегії.

Ще одним напрямком покращання фінансового стану підприємств машинобудівної промисловості є збільшення грошових коштів на розрахунковому рахунку, що збільшить коефіцієнт абсолютної ліквідності і дозволить брати довго- і короткострокові позики в банку для фінансування поточної діяльності, які видаються лише платоспроможним підприємствам, в яких коефіцієнт абсолютної ліквідності відповідає нормі. Збільшення грошових коштів можна забезпечити за рахунок реалізації зайвих виробничих і невиробничих фондів, здачі їх в оренду.

Фінансовий стан не може бути стійким, якщо не отримано прибутку у розмірах, що забезпечують необхідний приріст фінансових ресурсів, спрямованих

на зміцнення матеріально-технічної бази та соціальної сфери [8].

Інформація про фінансовий стан суб'єктів господарювання надзвичайно важлива як для керівництва, так і для інвесторів.

Таким чином, напрямки щодо підвищення фінансової стійкості підприємств машинобудівної промисловості розробляються з урахуванням неплатежів по рахункам, інфляції і інших непередбачених обставин. Вони повинні відповідати виробничим завданням і при необхідності коректуватися і змінюватися в залежності від поставленої мети.

Література:

1. Фінансовий менеджмент: навч. посібник / Г.Г. Кірейцев, Н.Г. Виговська, О.М. Петрук. - Житомир: ЖІТІ, 2001. - 432 с.

2. Савчук В. П. Диагностика предприятия: поддержка управленческих решений / В. П. Савчук. – М. : БИНОМ Лаборатория знаний, 2004. – 175 с.

3. Раєвнева О. В. Моделювання фінансової діагностики стану підприємства / О.В. Раєвнева, С.О. Степурина // Економіка і регіон. Науковий вісник Полтавського національного технічного університету ім. Юрія Кондратюка. – 2005. – № 3(6). – С. 74– 80.

4. Сопільник О. В. Технологія прийняття управлінських рішень : навч. посіб. / О. В. Сопільник. – Дніпропетровськ : РВВ ДНУ, 2002. – 108 с.

5. Олексюк О. С. Системи підтримки прийняття фінансових рішень на мікрорівні: монографія / О. С. Олексюк. – К. : Наукова думка, 1998. – 507 с.

6. Кость Я. О. Процес фінансової діагностики підприємства та етапи його реалізації / Я. О. Кость // Таврійський економічний журнал. – 2008. – № 1 (1). – С. 69–72.

7. Карпенко Г.В. Шляхи удосконалення фінансового стану підприємства / Г.В. Карпенко // Економіка та держава. – 2008. - № 12. – С. 61-62.

8. Семенов Г.А. Диагностика финансово-экономического состояния предприятия / Г.А.Семенов, О.В. Ярошевська // Вісник економічної науки України. – 2011. - № 1. – С. 136-141.